

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра прикладної лінгвістики (№ 703)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП

Вікторія РИЖКОВА

(підпис)

(ім'я та прізвище)

« 29 » серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'язкOвOї НАвчальнOї ДИСципліни

ПОРівНЯльНА СТИліСТИКА
АНГліськOї ТА УКРАїНСькOї МOв

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: _____ 03 «Гуманітарні науки» _____
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: _____ 035 «Філологія» _____
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: _____ «Прикладна лінгвістика» _____
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025 р.

Розробник: Медведь О. В., доцент каф. 703, канд. філол. наук
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри прикладної лінгвістики (№703)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри прикладної лінгвістики
канд. філол. наук, доцент

(назва кафедри, науковий ступінь та вчене звання завідувача)

(підпис)

Вікторія РИЖКОВА
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти за ОП
«Прикладна лінгвістика»

(посада)

(підпис)

Єлизавета БАЙЦУР
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Медведь Олена Вікторівна

Посада: доцент кафедри прикладної лінгвістики

Науковий ступінь: канд. філол. наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

1. Загальне мовознавство

2. Корпусна лінгвістика

3. Редагування перекладів

4. Дискурсивна лінгвістика

Напрями наукових досліджень: термінознавство, когнітивна лінгвістика, дискурсологія.

Контактна інформація:

Email: o.medved@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна
Семестр	8
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	3 кредити ЄКТС / 90 годин (24 аудиторних, із яких: лекції – 12, практичні – 12; самостійна робота здобувачів (СРЗ) – 66)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит
Пререквізити	ОК1 Англійська мова. Практика мови ОК4 Загальне мовознавство В10 Українські студії
Кореквізити	ОК20 Редагування перекладів
Постреквізити	ОК25 Атестаційний екзамен (комплексний)

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета вивчення – опанувати теоретичними засадами і практичними прийомами стилістичної ідентифікації англо- й україномовних текстів різних стилів і жанрів.

Завдання: забезпечити цілісність і завершеність знань здобувачів вищої освіти про літературні англійську й українську мови в їх статичному (мова як система) та динамічному (мовлення як функціонування, реалізація мови) аспектах; ознайомити студентів із понятійно-термінологічним апаратом окремого розділу мовознавства, що досліджує проблеми функціональної теоретичної та практичної стилістики та нормалізації текстів; забезпечити свідоме дотримання усталених мовних норм (зокрема графічних, орфоепічних, акцентуаційних, лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних) усної й писемної літературної мови в подальшій професійній діяльності та побутовому спілкуванні; забезпечити професійне вміння укладати й оформляти тексти різних функціональних сфер і жанрів; сформувати вміння аналізувати різні рівні структурної організації текстів, визначати їх формальні та змістові недоліки й оптимально виправляти їх; сформувати потребу в цілеспрямованому, майстерному використанні мовно-виражальних засобів англійської й української мов залежно від мети та обставин спілкування; розвивати любов і повагу до рідної мови, її повноцінного професійного використання, плекати мовне чуття.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі прикладної лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність застосовувати базові знання у галузі аерокосмічної техніки як предметну область для застосування у практичній діяльності: забезпечення перекладу вузькогалузевих авіаційних текстів.

Спеціальні компетентності (ФК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами. Усвідомлення засад і технологій створення технічних текстів державною та іноземною (іноземними) мовами у галузі аерокосмічної техніки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретична та практична стилістика як напрями сучасного світового мовознавства

Тема 1. Стилiстика як напрям сучасного мовознавства.

Теоретична та практична стилістика як напрямки сучасного мовознавства. Поняття «функціональний стиль». Вивчення функціональних різновидів мови в англо-американській та українській лінгвістичних традиціях.

Історія світової стилістики.

Тема 2. Стилiстична диференціяція сучасних літературних мов.

Офіційно-діловий стиль сучасних англійської й української літературних мов.

Науковий стиль сучасної англійської й української літературних мов.

Публіцистичний стиль сучасної англійської й української літературних мов.

Художній стиль сучасної англійської й української літературних мов. Розмовно-побутовий стиль сучасної англійської й української літературних мов.

Епістолярний і конфесійний стилі сучасної англійської й української літературних мов.

Тема 3. Художній стиль сучасної англійської та української літературних мов.

Роди й жанри художнього тексту. Стилiвові особливості прозових і віршованих художніх текстів. Образність як складова виразності. Типологія засобів образності художніх текстів.

Модульний контроль 1:

- форма заняття: проведення модульного контролю в аудиторії або online;
- модульний контроль проводиться з використанням формату письмової роботи / тесту, який передбачає виконання завдань закритого типу;

- обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютер/ноутбук/смартфон тощо;
- обсяг самостійної роботи здобувачів для підготовки до модульного контролю – за необхідністю.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Писемні (книжні стилі) сучасних англійської й української літературних мов: зіставна характеристика

Тема 4. Офіційно-діловий стиль сучасних англійської й української літературних мов.

Жанрова система офіційно-ділового стилю сучасних англійської й української літературних мов: зіставна характеристика. Мовні риси текстів офіційно-ділового стилю сучасних англійської й української літературних мов: зіставна характеристика.

Лексичні, морфологічні, синтаксичні норми офіційно-ділового стилю (загальний огляд).

Тема 5. Науковий стиль сучасної української літературної мови.

Змістові та структурні особливості наукового стилю сучасних англійської й української літературних мов. Мовні риси текстів наукового стилю сучасних англійської й української літературних мов: спільне й відмінне.

Лексичні, морфологічні, синтаксичні норми наукового стилю (загальний огляд).

Тема 6. Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови.

Жанри публіцистичного стилю сучасних англійської й української літературних мов. Мовні риси текстів сучасної англійської й української публіцистики.

Суспільно-політична лексика сучасних англійської й української літературних мов.

Мова реклами сучасних англійської й української літературних мов: спільне й відмінне.

Модульний контроль 2:

- форма заняття: проведення модульного контролю в аудиторії або online;
- модульний контроль проводиться з використанням формату письмової роботи / тесту, який передбачає виконання завдань закритого типу;
- обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютер/ноутбук/смартфон тощо;
- обсяг самостійної роботи здобувачів для підготовки до модульного контролю – за необхідністю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

6. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий, евристичний і практичні методи навчання в таких формах: усний виклад матеріалу (актуалізація попередньо набутих знань, бесіда); використання інформаційно-комунікаційних технологій (презентації); спостереження над мовним матеріалом; виконання

системи вправ і завдань; робота зі словниками й довідниками; самостійне опрацювання мовного матеріалу з елементами пошуково-дослідної роботи.

7. Методи контролю

Поточний контроль (усне й письмове опитування), проміжний контроль (модульні контрольні роботи), підсумковий контроль (іспит).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: усне опитування/тест.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...8	3	0...24
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...8	3	0...24
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Індивідуальне завдання	0...16	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Кількість та тип завдань у тесті може варіюватися. Максимальна кількість балів за тест / опитування сумарно складає 100 балів.

Приклад тестових завдань:

Стилістичні засоби мови – це...

- а) одиниці мови, які мають стилістичне забарвлення;
- б) повільний темп мовлення, чітка вимова звуків, правильне наголошення слів;
- в) єдність фонетичних, лексичних, фразеологічних, морфологічних, словотворчих та синтаксичних засобів;
- г) умотивованість використання мовних засобів в усному мовленні.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з одного теоретичного й одного практичного питань відповідно до змістових модулів курсу, максимальна кількість балів за кожне питання – 50 балів.

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру «Незадовільно» (0–59 балів). Здобувач показав низький рівень знань навчально-програмного матеріалу з курсу; систематично надавав менше 60% правильних відповідей на контрольні елементи поточних опитувань; допустив принципові помилки при виконанні поточних і підсумкових контрольних завдань.

«Задовільно» (61–74 бали). Здобувач показав достатні знання навчально-програмного матеріалу з усіх тем курсу; систематично надавав понад 61–74% правильних відповідей на контрольні елементи поточних опитувань; показав знання навчально-програмного матеріалу з курсу в обсязі, необхідному для майбутньої роботи за спеціальністю.

«Добре» (75–89 балів). Здобувач показав належні знання навчально-програмного матеріалу з усіх тем курсу; систематично надавав понад 75–89% правильних відповідей на контрольні елементи поточних опитувань; проявив здібність до самостійного поповнення знань в процесі професійної діяльності.

«Відмінно» (90–100 балів). Здобувач показав усебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу з усіх тем курсу; систематично надавав понад 90% правильних контрольних елементів поточних опитувань; проявив творчі здібності в розумінні й використанні навчально-програмного матеріалу.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять та робота в семестрі. Здобувач вищої освіти, який відвідував заняття та склав усі модульні контролі (успішно атестований за їх результатами), а також виконав усі види обов'язкових завдань, вважається таким, що склав семестровий контроль і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою, в якості семестрової.

Здобувачі вищої освіти, які по закінченню навчальних тижнів семестру, тобто до початку семестрового контролю, здобули менше 60 балів, атестуються оцінкою «незадовільно» та вважаються такими, що мають академічну заборгованість і зобов'язані проходити процедуру семестрового контролю з метою ліквідації академічної заборгованості в період семестрового контролю та канікул, тобто до початку наступного семестру.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності. У випадку підготовки доповіді (реферату) та презентації, останні повинні мати посилання на джерела, використані при їх підготовці. Питання, що стосуються академічної

добросовісності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну добросовісність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що виконана / підготовлена здобувачем освіти робота (завдання) буде мати ознаки самостійності виконання. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі здобувача освіти (у виконанні тесту чи завдання) є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений за адресою:

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=BookList&lang=ukr&caller_mode=KNMZ&disciplinesearch=yes&combiningAND=1&theme_cond=all_theme&is_ttp=0&knmz_doctype_list=0&qualificationlevel_list=0&search fld=&discipline_list=0&department_list=0&knowledgearea_list=0&speciality knmz_list=27489&sillabus_list=0&responsibility fld=&action=subscribe&list_id=1&email), а також <https://khai.edu/navchalniy-plan-op-605-nabir-2022-roku>

і включає в себе наступні *обов'язкові складові*:

- програму дисципліни;
- методичні рекомендації для самостійної підготовки здобувачів з навчальної дисципліни;
- методичні рекомендації з написання МКР;
- питання для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання Ментор ХАІ знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=8378>

11. Рекомендована література

Базова

1. Альбота С. М., Карп М. А. Стилїстика сучасної англїйської мови : English Stylistics : навч. посїб. . Львїв: Видавництво Львївської полїтехнїки, 2021. 304 с.
2. Кочерган М. П. Основи зїставного мовознавства: пїдручник. Київ : Видавничий центр Академїя, 2006. 424 с.
3. Пентилюк М. І. Культура мовлення і стилїстика. Харкїв: Ранок, 2016. Ч І. 100 с.; Пентилюк М. І. Культура мовлення і стилїстика. Харкїв: Ранок, 2016. Ч. 2. 100 с.

Допомїжна

1. Бибик С. П., Єрмоленко С. Я., Коць Т. А. та ін. Лїтературна норма і мовна практика: монографїя / за ред. С. Я. Єрмоленко. Нїжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Полїграф», 2013. 320 с.
2. Стилїстика української мови: навчально-методичний посїбник / упорядники: А. С. Попович, Л. М. Марчук ; за ред. А. С. Попович. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний унїверситет іменї Івана Огїєнка, 2017. 172 с. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/601>
3. Коломїєць І. І. Стилїстика української мови: навчально-методичний посїбник для студентів факультету української фїлологїї. Умань: ПП Жовтий, 2011. 146 с.
4. Конторчук Г. Стилїстика сучасної української мови: практичний курс: навчальний посїбник для студентів вищих навчальних закладів. Житомир: Рута, 2012. 219 с.
5. Шевченко Л. І., Шулінова Л. В. Стилїстика української лїтературної мови: функціональна діагностика тексту : навч. посїб. Київ : ВПЦ «Київський ун-т», 2012. 350 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Лїнгвістичний портал з української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mova.info .
2. Український правопис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
4. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rozum.org.ua.
5. Словники України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.
6. Електронні версії словників термінографїчної серїї. – Режим доступу : [tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Ter– «СловоСвіт»](http://tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Ter-«СловоСвіт») [Електронний ресурс].
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnuk.net>.
8. Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://krym.linux.org.ua>.
10. Українська мова : Енциклопедїя [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>.